

העורך: אורי אבנרי
עורך משנה: שלום כהן

צילום המערכת: פקסים ליומן

חברי המערכת: דב איתן, מיכאל אלמן, יחיאל בן-נר, ניצה גבי, נורית לבית, רסאל סלע, איחטר עילם, יעקב צילי

עורך הסגנון: יעקב אשמן

סופרי-חוקי: הווארד גורדון, מנסי ינקובס, דנת דינרי, אהרן דומניץ, סלים מנצור

השבועון המצויר לאינפורמציה

המערכת והמנהלה: רח' לילינגלום 12, תל-אביב
ת.ד. 136, טלפון (מני) 66785

2 ימי ירי

ראיתי במו עיני

השוטר הפיקח

ברחוב אלנבי אחרי הצהרים — תנועה סואנת. נשמעת חבטה: התנגשות בין מכונית משא ומכונית. שני הנהגים החלו לחלק מחמאות עסיסיות, ביחס לחוסר המשפחה. קהל ה"סקרנים שנאסף חזי פש אחרי שוטר תנועה. הלכתי ל"כיוון שפת הים, והנה ראיתי את אחד הסקרנים, שייצא לחפש שוטר, עוצר שוטר רוכב אופנוע.

הה, שוטר, ברחוב אלנבי, ליד "הפציבה" אירעה התנגשות בין שתי מכוניות! "תודה רבה" — ענה השוטר, "אסע דרך רחוב הירקון!"

הקורא טופול יוהר, גירג' אליוט, תיא, זכה בפרס של 1 ל"י.

חופש בטוי כזה, עוד לא נראה בשום עתון. יש גבול גם ל"זמה פרטית" כזאת.

גירג' זרקו, תל-אביב. בעיני העולם הזה אין גבול לחופש הבטוי.

הטרנדיה של אוסטרליה

גירה לוי מלאת התמרמרות על מאמרכם אוסטרליה, ואלה שרויטמן חושב שהי עשה בכפר ההוא אינו כשר לגבי הצדק המוחלט, (המכתבים. העולם הזה 685). דעות אלה מעוררות מחדש את עצם מדיניותנו כלפי עמי אסיה בכלל, והמעוט הערבי היושב בארצנו בפרט.

מכתבי מדיניות החוץ שלנו עדיין אינם תופסים, במידה מספקת, שישראל נמצאת ביבשת אסיה, ושאל ברצוננו להבטיח את שלומה של מדינתנו, עלינו לרכוש בעלי ברית מבין העמים היושבים ביבשת זו. עלינו לבקש את ידידותם של המעוטם הל-אומיים והותיים במרחב, לעודד את אותם העמים האסיאתיים השוחרים חופש ועצמאות, להתקשר עם אותם זרמים מתקדמים בין הערבים, השואפים לשבור את שלטון האפנדים. ברור שהפרוגרסיביים הערבים לעולם לא יאמינו בכנותנו, אם לא נשנה לטובה את יחסנו אל התושבים הערבים של מדינת ישראל.

עמי אסיה עדיין חושבים אותנו לזרים, הבה נוכיח להם שאנו מאמינים באמונה שלמה שעתידינו קשור קשר הדוק לעתידם. זלמן פינקרשטיין, אוניברסיטת ג'נבה.

ג' ב. בשער

האם אין מאמצינו בארץ דומים למאמצי היוגוסלבים בארצם? גם להם דרוש כסף כמו לנו. מדוע תראו לנו את טיסו עם כוכב אדום גדול (העולם הזה 693) ואת בן-גוריון בלי כל סימן לאומי כלשהו. מלבד הכסף, העולם הזה 695). האם הכסף הוא הסימן הלאומי שלנו?

ש. עופר, ת"א בתקופה הנוכחית, יש לחשוש שכן.

הקיים ציור צעיר?

כל הכבוד להעולם הזה (697), שהתייצב סוף סוף לימין הציור הצעיר, הארצישראלי, בה בשעת ששאר העתונים שוב כיתרו כתי רים לזקנים, שאבד עליהם כל. העולם הזה הפך יותר ויותר לנציג נאמן של כל דבר צעיר, תוסס ומתקדם במדינה.

אריה וויינשטיין, ת"א הציורים שהראיתם מדגימים יפה את פשיטת התגל המוחלטת של "הציור הצ-

עיר". מלבד גיל הציירים, אין להם שום דבר צעיר — זהו ציור הדורך על זקנו.

ישראל גלברג, ירושלים הייתי מתלהב גורא מן הציורים — לוא הבנתי אותם. אולי יעזור העולם הזה לקר-ראוי המסכנים להבין מה נעשה בציור המר-דרני, ואיך אוכלים את זה?

אביבה דנציג, ת"א העולם הזה מקבל עליו את התפקיד ויקדיש לכן מאמץ מפורס באחד הגליונות הערובים.

נערה בשער

מה צריכים להביע פניה של נערת השער האלמונית בהעולם הזה (696)? צחוק? ריגוז? או שמא תפשה קרציה בין שערותיה, ואין בכוחה להוציאה. כולנו מתנדבים לעזרתה. דן, מנחם, גדיה, יונה, חיפה. אם תמצאה, תוכלו לעזור לה.

במשך חדשים ניהל עתון זה מאבק קשה על קיומו כעתון בלתי-תלוי, בלתי-משועבד. כל מכשול, שאפשר היה לשים בדרכו — הושם. עצם היותו עתון בלתי-תלוי, קרוב ללב המוני קוראיו, היתה דעתם על פרט זה או אחר שלילית, — הוא שהיה בעוכריו. ניסו לשבור אותו ע"י סגירת הדלתות לפניו. אולם הדלתות נפתחו ע"י פקידים, שחופש הדיבור היה יקר להם מטובת מפלגתם. ניסו לטמון את פיו בעזרת העפרון הכחול — אולם הפה לא נסתם. בכל מיני משרדים מצאו פקידים קטנים תחבולות קטנות. הדבר לא הועיל, שרים נאות, בכבודם ובעצמם, לנאום נאומים בציבור נגד שבוועון זה, הקהל הקשיב בעיון, קרא את העתון ביתר תשומת לב.

אם נכשלה התקפת המצח, הרי באה עתה, במקומה, הדקירה בגב. עוד בראשית צעדי של העתון המחודש, הוכנס למיטת סדום: מפתח חלוקת הניר הוקפא, לפי המצב באותו רגע, כשעתון זה עמד בשפל, אך השבועונים המפלגתיים היו בשאי. אם כי מאז חלה תווה מברעת ברצון הקוראים, והדרישה לעתון זה גברה בהתמדה, הגיעה לשיא — נשאר המפתח על כנו, כאילו אין רצון הקוראים חשוב במאומה. הביקורת שהובטחה ע"י הממשלה, לפני למעלה מחצי השנה, כדי לקבוע מפתח חדש, מתאים למציאות — לא בוצעה.

במשך חדשים נתהדקו המלחצים, נוצר בידעה מלאה, מתוך רשלנות שאין לכנותה אלא פשע ציבורי, המשבר הנוכחי. כשהגיעו מים עד נפש, פקדו פקידים בולוו ללצמצם את העתונים. הם קיצצו 40% — קיצוץ חסר-תקדים. הם לא הסתפקו בזה. גם כמות מקוצצת זו לא סופקה. ברגע זה חייבת הממשלה לשבועונים את המכסה המקוצצת לשבועיים האחרונים, אינה מבטיחה אפילו אספקת נייר לגליונות הקרובים.

לחלוטין: אין נפגעים בטאוני המפלגות. בעזרת סידורים פנימיים משלהם, קשורים עם העתונים היומיים השייכים לאותן מפלגות, בתידופוס מפלגתיים המקבילים אספקה נפרדת, עולה בידם "להסתדר". לעתון הבלתי-תלוי אין מקורות כאלה. יכול הוא לפנות לשיק השחור, בו עולה גליון הניר יותר מאשר מחיר העתון כולו. יכול הוא להיסגר.

יתר על כן, גם הפסד כלכלי אינו צרה שווה לכל. עתון מפלגתי, הנהנה מקופת התרומות המשתלמות, מרצון או שלא יריבים בלתי-נוחים. עתון בלתי-תלוי, שקרנותו מוגבלות (ביחוד אם מומן בעזרת הלוואות שיקום של חיילים) אינו יכול לסבול הפסד ממושך. במשך זמן מה הכריח מצב זה את העולם הזה, על אף מחירו הגבוה באופן יחסי, לעבוד תוך הפסדים. כוחו של העתון הוא במערכתו הענפה, הקבועה, שאין דומה לה בממדים בשום שבועון אחר בארץ. פירוש הדבר הוצאות קבועות גדולות, תהיה תפוצת העתון כאשר תהיה.

אין זה ענין מסחרי. יכולים חברי מערכת זו למצוא לעצמם פרנסה טובה יותר, נוחה יותר. הדבר המונח כאן על כפות המאזניים הוא חופש הביטוי, מול קנוניה מפלגתית המשתלטת בכל ענפי החיים, שמטרתה לחסל כחות וקולות בלתי-תלויים, בעיקר ערב בחירות.

אחת שעה שהשבועונים הבלתי תלויים עומדים לפני סגירה, נודע לציבור הנדהם: למפא"י ניתנו שלושה רשימות להוצאת עתונים חדשים, דו-יומיים: לאגודת-ישראל ולמפלגה הפרוגרסיבית הורשה להוציא עתונים יומיים חדשים. עתון מסכיל, היוצא בכספי משלמי המסים, קל בלבד שלא הפחית את מספר עמודיו, כשאר השבועונים, אלא עלה לכמות כפולה; עתון קול-ישראל, בעל הדרישה האפסית, ממשין להופיע על נר מהודר ביותר.

יכול האזרח לבחור: להיכנע לקנוניה זו, ללכת לקראת הכרעות פוליטיות גורליות כשהאינפורמציה שלו לקויה, בקועה או מסולפת; או להתיצב בשעה אחרונה לימין חופש הביטוי, חופש ההבעה.

רותי 1951. בוו למערכת העולם הזה ולדושי! מה פשעי ומה חטאי, שלא נקראתי בתורלדי "רותי", אלא דוקה "נחמה"? למה התחשק לדוש למציא לו דוקא איזה רותי ולא נח? מה? תארו לעצמכם, כמה זה היה מפוץ, לערוך תחרות של "נחמות" דוקה, לא של רותיות. ככה על כל פנים החליטו הורי, שעל ראשם שפכתי את כל חמתי בפניהם הסתתי את האשמה הכבדה, שלא קראו לי "רותי" — ולכן אינני יכולה להשתתף בתחרות. קלקלתם לי את מצב הרוח בשבת. והעיקר — את הפנישה במוצאי שבת, כי הבחורים החליטו שבחורה שאינה "רותי", לא שווה כלום.

נחמה ציבר, גבעת רמב"ם כשנתגבר על סטפון הרותיות, ננסה לחקן את המעוות לנחמות.

מכתבים

השער

השבוע היתה בחירת השער קשה ביותר. הרעיון היה נתון. אך השאלה היתה: מר תיצג בדמותה את העתונות (ואת העולם הזה), אשר סכנת החנק מאיימים עליהם? לא קל לאנשים, שיצרו מפעל מסוים, לבחור בטיפוס, שיגלם מפעל זה בבשר ודם, ובחירה: אלה. מדוע? היא צברית היא שחורת-שער, עיניה מבריקות, אין היא סנובית, היא אומרת לאנשים את האמת בפרצופם. אינה מפורסמת, אינה מתחננת, ומשקלה (במצוקת הניר הנוכחית) אינו כבד מדי. אלה בינשטוק היא בת 19, למדה במי"ם תיכון עירוני, בת יחידה להוריה, לומדת מוסיקה, מתכוננת להתחייב בקרוב לצבא. כשהיד הזדונית, בתמונה, סתמה את פיה, לא נבהלה: היא למדה זיודו: סבל בעל היר.